

Finansutskottet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd): Ärendet har lämnats till finansutskottet för eventuellt utlåtande till förvaltningsutskottet. Tidsfrist: 12.11.2021.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets förvaltnings- och säkerhetsdelegation.

Sakkunniga

Förvaltnings- och säkerhetsdelegationen har hört

- strategichef Ari Evwaraye, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Tiina Ferm, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Heidi Kankainen, inrikesministeriet
- beredningsdirektör Jussi Korhonen, inrikesministeriet
- ekonomi- och planeringsdirektör Kati Korpi, inrikesministeriet
- utvecklingsdirektör Harri Martikainen, inrikesministeriet
- kanslichef Kirsi Pimiä, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Kirta Sandström, inrikesministeriet
- utvecklingsråd Arne Kinnunen, justitieministeriet
- regeringsråd Ismo Mäenpää, finansministeriet
- budgetråd Lauri Taro, finansministeriet
- direktör Taito Vainio, Nödcentralverket
- överdirektör Jari Kähkönen, Migrationsverket
- polisöverdirektör Seppo Kolehmainen, Polisstyrelsen
- planeringschef Jukka Ikäläinen, Gränsbevakningsväsendet
- direktör för bevakningsavdelningen Sami Rakshit, Tullen
- polischef, poliskommendör Lasse Aapio, Helsingfors polisinrättning.

Förvaltnings- och säkerhetsdelegationen har fått ett skriftligt yttrande av

- centralkriminalpolisen
- skyddspolisen

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

- Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I redogörelsen beskrivs läget för Finlands inre säkerhet och de förändringskrafter som hänför sig till den. I den fastställs också målen för den inre säkerheten och riktningen för utvecklingen fram till 2030. Redogörelsen utgår från säkerhet i vid bemärkelse. I begreppet säkerhet beaktas både nationella förändringstrender och dagens globala utmaningar, och hur de påverkar Finlands säkerhet. Målet är att Finland ska vara världens tryggaste land.

Utskottet välkomnar att den inre säkerheten i första hand grundar sig på förebyggande av problem och störningar, vilket också bidrar till att öka verksamhetens kostnadseffektivitet. Samtidigt tryggas dock reaktiv verksamhet, så att hjälp i nödsituationer snabbt kan fås i hela landet. På detta sätt stärks förtroendet för samhället, vilket bidrar till att bygga upp samhällsfreden och medborgarnas trygghetskänsla.

Redogörelsen identifierar utslagning, social ohälsa och multiproblem som ett stort hot mot den inre säkerheten. På samma sätt har nya former av brottslighet lyfts fram vid sidan av den traditionella brottsligheten. Det är positivt att straffprocessen granskas som en helhet och att tekniken utnyttjas i tjänsterna där det är möjligt.

Finansutskottet behandlar redogörelsen ur sitt eget ansvarsområdes perspektiv och koncentrerar sig således på de statsfinansiella frågor som hänför sig till redogörelsen.

Finansiering av målbilden enligt redogörelsen

Redogörelsen definierar Finlands politik för den inre säkerheten på lång sikt, och den har vid sakkunnigutfrågningar ansetts vara en balanserad och realistisk helhet av hög kvalitet. De resurser som målbilden förutsätter har dock i redogörelsen fastställts ganska allmänt, och i redogörelsen specificeras inte finansieringsbehoven hos olika aktörer inom den inre säkerheten.

I redogörelsen konstateras allmänt att enligt ministeriernas bedömning skulle tillgodoseendet av de fastställda behoven inom den inre säkerheten och rättsvården och trygghandet av tillräckliga tjänster innebära en nivåhöjning av den permanenta finansieringen med omkring 10 procent fram till 2030 jämfört med ramnivån för 2020. Detta under förutsättning att de statsfinansiella premisserna tillåter det. Ärenden som gäller myndigheters finansieringsbehov ska behandlas och avgöras inom utgiftsramen för statsfinanserna i statsbudgeten och planen för de offentliga finanserna, och samordnas med andra utgiftsbehov inom den offentliga sektorn.

Utskottet anser i enlighet med sina tidigare ställningstaganden (såsom FiUB 36/2020 rd) att det är nödvändigt att riktlinjerna för de olika aktörernas resurser inom den inre säkerheten dras upp över regeringsperioderna, vilket möjliggör långsiktig planering och strategisk utveckling av verksamheten mot de uppställda målen. Betydelsen av en helhetsbetonad utveckling framhävs ytterligare i

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

en situation där förändringarna i omvärlden blir snabbare och mer oförutsägbara. Det är viktigt att trygga kontinuiteten också för att resultaten och effekterna av utvecklingsverksamheten syns med fördröjning.

På basis av erhållen utredning går utskottet nedan igenom de sektorspecifika resurser som målbilden i redogörelsen kräver.

Sektorspecifika resursbehov

Utskottet instämmer i redogörelsens åsikt att produktionen av tjänster i anslutning till den inre säkerheten trots den tekniska utvecklingen kräver mänsklig arbetskraft även i framtiden. Utöver tillräcklig personal behövs satsningar på sunda och säkra lokaler, materiel och informationsteknik.

Det är bra att man i redogörelsen också har identifierat ökningen av IKT-utgifterna. Aktörerna inom den inre säkerheten har under de senaste åren genomfört omfattande IT-systemprojekt som har höjt anslagsnivån. Utvecklingen av systemen är ett kontinuerligt arbete för att ersätta föråldrad informationsteknik, öka digitaliseringen och skaffa nya färdigheter.

Utskottet lyfter utifrån erhållen utredning fram att den nytta som åstadkommit genom utnyttjandet av tekniken dock i huvudsak inte bedöms och betonar att detta i fortsättningen bör utredas noggrannare än tidigare. Särskild uppmärksamhet bör också fästas vid möjligheterna att dämpa ökningen av IKT-utgifterna.

Polisväsendet

Centralt för att stärka medborgarnas förtroende för hela samhället och dess stabilitet är uttryckligen att polisen är synlig i hela landet, har en god prestationsförmåga och aktionsberedskap i brådskande larmuppdrag och förmåga att utreda brott, betonar utskottet.

I riktlinjerna i redogörelsen har man väl beaktat nuläget i förhållande till den förväntade verksamhetsmiljön år 2030. En tillräcklig polisenärvaro och larmrespons överallt i Finland ska enligt redogörelsen tryggas både under normala förhållanden och i störningssituationer, och prioriteringen av förebyggande arbete ska stärkas och vidare ska förmågan att bekämpa lindrigare brott säkerställas. Det är uttryckligen inom dessa områden som polisen med dagens finansiering har varit hänvisad till kompromisser.

Utskottet betonar i likhet med redogörelsen att de traditionella hoten i omvärlden kvarstår, men blir allt mer komplicerade. Samtidigt utmanar de nya hoten myndigheternas verksamhet. Till exempel användningen av narkotika och den brottslighet som är förknippad med den ökar. Vid rattfyllerifall är redan lika många av de gripna påverkade av narkotika som av alkohol. Även den brottslighet som sker på eller med hjälp av internet samt cyberbrottsligheten ökar och utvecklas snabbt. Sociala medier ökar möjligheterna till massmanipulation och förvrängd information ger redskap för att mobilisera massor och sprida allmän oro. Störande beteende bland unga och våld i nära relationer kräver också snabba förvaltningsövergripande åtgärder.

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

Utskottet vill dessutom särskilt lyfta fram organiserad brottslighet. Antalet gäng med gemensamma emblem har ökat betydligt sedan början av 2000-talet, och deras verksamhetssätt har skärpts och internationaliserats. Också avbrytandet av en begynnande brotts spiral bland unga intar en nyckelroll när det gäller att förhindra uppkomsten av gatugäng. Ett effektivt arbete för att förebygga, avslöja och utreda organiserad brottslighet i situationer som förändras snabbt kräver planmässig och informationsledd verksamhet som genomförs i omfattande samarbete mellan polisen och andra myndigheter och aktörer. Ett kontinuerligt utnyttjande av nya sätt att begå brott kräver en god lägesbild av polisen och möjlighet att reagera i realtid.

Utskottet påskyndar därför en snabb uppdatering av strategin för bekämpning av organiserad brottslighet och motsvarande resurser för att undvika att drabbas av problem som i många andra länder har blivit okontrollerbara. Det är också viktigt att bekämpa den grå ekonomi som är nära förknippad med organiserad brottslighet.

Antalet polismän. I redogörelsen uppställs som mål att det år 2030 ska finnas cirka 8 200 poliser. Detta förutsätter betydande tilläggsinvesteringar också i polisutbildningssystemet.

Utskottet går inte in för att bedöma om detta antal är tillräckligt, men konstaterar dock att antalet poliser per 100 000 invånare i Finland var det minsta i EU-länderna åren 2016—2018 (Eurostats statistikjämförelse). Avsikten är att gradvis höja antalet poliser så att man 2021 eftersträvar en nivå på 7 450 årsverken. I enlighet med regeringsprogrammet stiger antalet till minst 7 500 årsverken 2022, vilket också har beaktats i rambeslutet för 2022—2025.

Anslag. I och med det höjda antalet poliser beräknas behovet av anslag 2030 uppgå till cirka 930 miljoner euro. Utöver personalkostnaderna bör man i omkostnaderna beakta de utgiftstryck som redan finns, såsom utvecklingen av IKT, lokalernas skick och upprätthållandet av den operativa materielen. För polisens del är finansieringsbehovet således högre än den nivåhöjning på 10 procent från ramnivån 2020 fram till 2030 som allmänt fastställts i redogörelsen.

Utsikterna för polisens ekonomiska situation på lång sikt har redan i flera år varit förenad med utmaningar. Hittills har målen för de enskilda budgetåren i huvudsak uppnåtts, men detta har krävt ökade anslag i tilläggsbudgetarna, användning av anslag som överförts från föregående år för obligatoriska utgifter samt nedskärningar i utgifterna för redan planerade upphandlingar och åtgärder. Situationen har försvårat och delvis till och med gjort det omöjligt att planera på lång sikt (såväl funktionella och operativa ansvar som personalplanering).

Utskottet konstaterar utifrån erhållen utredning att uppnåendet av målen i redogörelsen håller på att bli ännu mer krävande under ramperioden 2022—2025. Utan tilläggsresurser blir de mål som uppställts för polisverksamheten delvis ouppfyllda och de funktionella konsekvenserna kan återspeglas i polisens prestationsförmåga redan på kort sikt. Den internationella utvecklingen visar att om man inte i tid ingriper i ökningen av exempelvis narkotikaproblem och organiserad brottslighet, kan det nuvarande säkerhetsläget försämrats snabbt.

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

Skyddspolisen

Förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön mot större oförutsebarhet gör det allt viktigare att man i beslutsprocesserna har tillgång till analyserad information inhämtad via underrättelsemetoder. De resursbehov som underrättelselagarna medför samordnas med inrikesministeriernas och försvarsministeriernas förvaltningsområden. När det gäller skyddspolisen uppställs i redogörelsen som ett särskilt utvecklingsobjekt att trygga utvecklandet av de informationssystem som krävs för att den nya underrättelsetjänstens roll ska kunna genomföras fullt ut.

Skyddspolisen har sedan lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft gjort goda framsteg när det gäller att bygga upp de åtgärder och förmågor som lagstiftningen möjliggör. Enligt den utredning som utskottet fått medför avsaknaden av permanent IKT-underhållsfinansiering i slutet av ramperioden 2022—2025 dock ett sparbeting som får negativa konsekvenser för en effektiv tillämpning av ämbetsverkets befogenheter.

Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendets förmåga att förbereda sig på förändringar i gränssituationen och omvärlden, den förväntade ökningen av gränstrafiken och de ökande EU-förpliktelserna kan enligt redogörelsen tryggas bland annat genom att antalet årsverken stabiliseras på nivån 3 000. Antalet anställda ökar i synnerhet när den europeiska gräns- och kustbevakningen inleder sin verksamhet, vilket på basis av den utredning som fåtts i huvudsak har beaktats i finansieringen av ramperioden.

Med de resurser som fastställs i redogörelsen kan Gränsbevakningsväsendets prestations- och serviceförmåga upprätthållas på nuvarande nivå, den föråldrade tekniken kan uppdateras så att den blir säkrare och mer modern och kapaciteten kan tryggas också i havsområden. Det är också mycket viktigt att säkerställa stabiliteten vid östgränsen.

Utskottet konstaterar att Gränsbevakningsväsendets finansiering enligt rambeslutet för 2022—2025 beräknas uppvisa ett underskott på 300 årsverken 2025. För att möjliggöra upprätthållandet av den operativa kapaciteten på nuvarande nivå, kompensationen för ökningen av IKT-utgifter- nas kostnadsnivå samt finansieringsunderskottet i lokalerna behövs enligt erhållen utredning en tilläggsfinansiering på sammanlagt 18 miljoner euro i slutet av ramperioden.

Beslut om gränsbevakningsväsendets strategiska projekt (två nya bevakningsfartyg och övervakningsflygplan samt ett system för övervakning av land- och sjögränsen) har redan fattats, vilket tryggar de viktigaste kapaciteterna inom gräns- och sjösäkerheten på land och till havs. Däremot ingår finansieringen av den materiel som ersätter spaningsplanen av typ Dornier inte i planen för de offentliga finanserna 2022—2025. Anskaffningen av dem måste inledas redan i år för att nya spaningsplan ska kunna tas i bruk innan de nuvarande flygplanens livscykel löper ut 2025. Dessutom bör ersättningen av AB/B 412-helikoptermaterielen samt sjöräddningsfartygen för menföre och grunda vatten genomföras i slutet av 2020-talet.

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

Räddningsväsendet

I redogörelsen uppställs som mål att säkerställa räddningsväsendets prestationsförmåga och resurser med beaktande av de nationella och regionala servicebehoven samt den riksomfattande ledningen.

Inrikesministeriet har uppskattat att det i räddningsväsendets nuvarande system finns ett finansieringsunderskott på cirka 81 miljoner euro, som består av brister i servicenivån (58 miljoner euro), behov av att ändra beredskapssystemet (13 miljoner euro) samt kostnader för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor och materielanskaffningar (10 miljoner euro).

På basis av den utredning som utskottet fått lyfter utskottet också fram avtalsbrandkårernas finansieringsunderskott, som enligt uppskattning uppgår till sammanlagt 48,5 miljoner euro. En del av det anmälda underskottet ingår i inrikesministeriets finansieringsanalys. I den kommande reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet är det nödvändigt att trygga också avtalsbrandkårernas långsiktiga verksamhet. Också av denna anledning är det bra att inrikesministeriets kalkyl över finansieringsunderskottet preciseras redan innan reformen träder i kraft.

Utskottet hänvisar också till sitt utlåtande om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet (FiUU 1/2021 rd — RP 241/2020 rd) och anser att det fortfarande är nödvändigt att det identifierade finansieringsunderskottet åtgärdas av de kommuner som ansvarar för finansieringen av räddningsverken innan reformen genomförs. Det underskott som eventuellt återstår ska i överföringskalkylen beaktas senast i finansieringen för 2023, alltså det år då välfärdsområdena ska inleda sin verksamhet.

För att räddningsväsendets aktionsberedskap ska kunna fås på den nivå som anges i räddningslagen krävs det enligt redogörelsen att räddningsverken anställer cirka 750 nya personer på heltid utöver de nuvarande 6 200 och att den nuvarande personalstyrkan på 15 350 personer utökas med cirka 450 personer inom avtalsbrandkårer. Dessutom ökar räddningsväsendets styrningsuppgifter i och med den kommande reformen, vilket förutsätter att inrikesministeriets resursnivå permanent höjs med 10 årsverken.

Utskottet välkomnar att man i redogörelsen också lyft fram en reform av utbildningssystemet, vilket förutsätter en höjning av Räddningsinstitutets anslag. Genom den temporära ökningen av ramfinansieringen har finansieringen av en tillräcklig mängd utbildning tryggats fram till 2022. Från och med 2023 ska antalet personer som avlagt en årlig räddningsmannaexamen fördubblas, vilket kräver permanent tilläggsfinansiering.

Nödcentralsverket

Tryggandet av en hög kvalitet på Nödcentralsverkets tjänster innebär enligt redogörelsen en ökning av antalet anställda med ca 40 årsverken, vilket höjer antalet till den miniminivå på 630 årsverken som inrikesministeriet har ställt upp. Med denna satsning bedömer Nödcentralsverket att det kan upprätthålla en tillräckligt god servicenivå under normala tider och klara av akuta rusnings- och störningssituationer.

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

I redogörelsen föreslås också en reform av utbildningen av jourhavande vid nödcentraler så att den motsvarar framtida kompetenskrav samt kvantitativa och regionala behov. Genom den beviljade tillfälliga ökningen av ramfinansieringen är utbildningsmängderna tryggade till utgången av 2022. Därefter måste ramnivån höjas för att riktlinjerna i redogörelsen ska förverkligas.

Utskottet betonar att satsningar också måste göras på att göra utbildningen för jourhavande vid nödcentraler mer attraktiv för att trygga ett tillräckligt antal studerande. Vid sidan av personalresurserna bör man se till att informationssystemen och dataförbindelserna i nödcentralsverksamheten utvecklas och att systemet för varningsmeddelanden utvecklas i enlighet med EU-kraven.

Tullen

Tullens uppgifter gäller i vid omfattning olika områden inom den inre säkerheten och de förändringar i omvärlden som beskrivs i redogörelsen är väl identifierbara också inom Tullens verksamhetssektor. I enlighet med redogörelsen är det ytterst viktigt att trygga Tullens förmåga att säkerställa säkerheten i den gränsöverskridande trafiken, en smidig utrikeshandel, rätt betalning av harmoniserade och nationella skatter som hänför sig till gränsövergångar samt att bekämpa internationell brottslighet bland annat i och med att näthandeln och användningen av narkotika ökar.

Detta innebär att antalet anställda som arbetar med uppgifter inom Tullens inre säkerhet utökas med 120 årsverken till ungefär 1 070 personer. Det totala antalet anställda inom Tullen beräknas ligga kring 1 929 årsverken 2020.

Tullen samarbetar intensivt med polisen och Gränsbevakningsväsendet i sina uppgifter som gäller den inre säkerheten, vilket har fungerat väl. Detta PTG-samarbete medför kostnadsbesparingar när myndigheterna inom ramen för lagstiftningen kan utföra varandras huvuduppgifter. För att man ska kunna delta i samarbetet måste alla PTG-myndigheters resurser och redskap vara på en tillräckligt god nivå. Därför är det bra att man i redogörelsen också lyft fram upprätthållandet och förnyandet av PTG-myndigheternas basfordon. Också säkerställandet av sunda och säkra lokaler för Tullen kräver åtgärder.

Utskottet fäster dessutom uppmärksamhet vid den kraftiga ökningen av näthandeln. År 2020 anlände omkring 40—50 miljoner paketförsändelser till Finland. När man hanterar stora massor är det viktigt att man drar full nytta av att utveckla och ta i bruk analys och modern automationsteknik. Detta förutsätter att det finns tillräckliga resurser för de kontroller som utförs med hjälp av dem och för brottsutredning av upptäckta lagstridigheter. Dessutom slopades momsgränsen (22 euro) för import från tredjeländer från och med den 1 juli 2021, vilket avsevärt ökade Tullens uppgifter och utmaningar.

Enligt den utredning som utskottet fått motsvarar de resursbrister och den höjning av personalstyrkan som presenteras i redogörelsen Tullens egen uppfattning.

Rättsvårdens resurser

Utskottet anser det vara bra att straffprocessen har granskats som en helhet i redogörelsen. När polisens och de övriga förundersökningsmyndigheternas personalstyrka ökar bör det beaktas att

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

detta förutsätter en motsvarande ökning i straffprocessens senare skeden inom Åklagarväsendet, rättshjälpen, domstolarna och verkställigheten av straff. Också en omfattande satsning på digitaliseringen av rättsvärderna skapar nya möjligheter att öka produktiviteten i arbetet, vilket också förutsätter kontinuerliga satsningar på utvecklingsresurser.

Utskottet hänvisar dessutom till sitt betänkande om planen för de offentliga finanserna 2022—2025 (FiUB 12/2021 rd — SRR 3/2021 rd) och fäster uppmärksamhet vid den knappa basfinansieringen av domstolsväsendet, Åklagarväsendet, Brottsförklaringsmyndigheten och den offentliga rättshjälpen. I vissa ärendegrupper är de genomsnittliga handläggningstiderna redan så pass långa att de får allvarliga följder för rättssäkerheten. Utskottet anser det vara nödvändigt att verksamhetsförutsättningarna för rättsvärderna och hela rättsvärdskedjan tryggas på ett hållbart sätt.

Migration

I redogörelsen konstateras att migration i sig inte är en säkerhetsfråga när man talar om inre säkerhet, men oreglerad migration kan leda till instabilitet inom och mellan länder. Utmaningarna i integrationen ökar dock utslagningen, och till exempel den ökade olagliga vistelsen i landet kan till och med leda till att det uppstår skuggsamhällen, vilket försvagar den inre säkerheten och känslan av samhörighet mellan människor.

Utskottet betonar också i detta sammanhang vikten av förebyggande åtgärder, särskilt en lyckad integrationsprocess som kan minska behovet av korrigerande åtgärder och att samhället senare orsakas kostnader. För att åtgärda biverkningar av invandringen är det väsentligt att också trygga resurserna för systemet för hjälp till offer för människohandel.

Som mål för Migrationsverket fastställs i redogörelsen att säkerställa att Finland är attraktivt för internationella förmågor, att tillståndprocesserna för invandring är högklassiga och snabba och att Finland har ett system för internationellt skydd som garanterar rättsskyddet.

Detta förutsätter enligt redogörelsen att personalstyrkan vid Migrationsverket bibehålls vid cirka 900 årsverken och att den digitala utvecklingen tryggas för verkets tjänster. Enligt rambeslutet för 2022—2025 minskar antalet anställda dock med cirka 300 till cirka 650 årsverken. Det finns inte heller tillräcklig finansiering för att utveckla det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden, vilket innebär att den nytta som fås av automatiseringsutvecklingen inte uppnås.

Utskottet betonar att behandlingstiderna för ansökningarna inte får sträcka sig längre än de lagstadgade tidsfristerna, vilket utöver andra problem medför bland annat ekonomisk olägenhet när tillgången på utländsk arbetskraft minskar. I och med de bristfälliga resurserna finns det också en risk för att kvaliteten på beslutsfattandet och rättssäkerheten försämras, vilket medför extra kostnader i de senare skedena av behandlingen av ärendet.

Utskottet konstaterar att Migrationsverkets finansiering har varit ojämn och att nödvändig basfinansiering har tryggats genom tilläggsbudgetarna. Detta har försvårat planeringen av verksamheten och medfört fler visstidsanställningar och ökad personalomsättning. Det är viktigt att också Migrationsverkets verksamhet kan utvecklas långsiktigt och balanserat över regeringsperioderna.

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

Civil krishantering

I redogörelsen fastställs i enlighet med regeringsprogrammet att minst 150 experter (numera 120) årligen ska sändas till internationella uppdrag inom civil krishantering. Experter sänds till uppgifter som prioriteras i enlighet med de utrikes- och säkerhetspolitiska prioriteringarna. På detta sätt kan man också bidra till att förebygga terrorism, internationell brottslighet och okontrollerad migration.

Enligt den utredning som utskottet fått uppnås den fastställda expertnivån 2023 och planen för de offentliga finanserna 2022—2025 inbegriper de anslagsökningar som behövs för detta under inrikesministeriets och utrikesministeriets huvudtitlar.

Tredje sektorn

Utskottet lyfter fram aktörer inom tredje sektorn som genom frivilliga åtgärder med relativt små resurser kan öka säkerheten på ett heltäckande sätt i hela landet. Till exempel avtalsbrandkårernas över 15 000 aktörer förbättrar säkerheten avsevärt i synnerhet i glesbygden. Enligt utskottet kunde organisationernas arbete och verksamhetsmodeller för att förbättra den inre säkerheten ha lyfts fram kraftigare i redogörelsen.

Utskottet betonar att man måste se till att den tredje sektorns verksamhet är kontinuerlig och attraktiv så att frivilliga även i fortsättningen vill förbinda sig till verksamheten. Organisationernas verksamhet stärker känslan av säkerhet, vilket skyddar samhället också mot nya slag av säkerhetshot. Den samhällseliga delaktigheten skapar likaså en god grund för säkerheten i vardagen, och tredje sektorn flyttar också tyngdpunkten på den förebyggande verksamhet som redogörelsen anger.

Utgiftsökningar i ljuset av utsikterna för statsfinanserna

Utskottet kan inte på ett tillförlitligt sätt ge mer detaljerad bedömning av den i redogörelsen framställda tilläggsresurs som målbilden kräver, således en nivåhöjning av den permanenta finansieringen för alla aktörers del med omkring 10 procent jämfört med ramnivån för 2020 fram till 2030. Tillräckliga personalresurser utgör ändå grunden för en prestationsförmåga som motsvarar behovet och det krävs ytterligare resurser för att upprätthålla och öka den permanenta personalstyrkan inom den inre säkerheten och rättsvården. Resurser behövs också för sunda och säkra lokaler, inventarier och IKT-utgifter.

Utskottet konstaterar också att aktörerna inom den inre säkerheten redan nu är tvungna att prioritera sina uppgifter i och med att finansieringen är otillräcklig. Planen för de offentliga finanserna för 2022—2025 stöder dessutom inte till alla delar uppnåendet av det mål som fastställts i redogörelsen.

Utskottet instämmer i redogörelsens syn på de osäkra utsikterna för statsfinanserna. Enligt finansministeriets uppskattning¹ är hållbarhetsunderskottet i ekonomin cirka 8 miljarder euro enligt

¹ Ekonomisk översikt, hösten 2021, finansministeriets publikationer 2021:51

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

2025 års nivå. Den offentliga sektorns skuldsättning i förhållande till BNP har i och med coronakrisen stigit till över 71 procent och beräknas fortsätta att stiga till drygt 73 procent i mitten av decenniet.

Regeringen strävar efter att stärka den offentliga ekonomin och stoppa ökningen av skuldsättningen före mitten av årtiondet. Om de strukturella reformer som bereds och de reformer som påskyndar tillväxten inte räcker till för att stärka den offentliga ekonomin på det eftersträvade sättet, har regeringen förbundit sig att vidta nya åtgärder eller också tillgripa åtgärder som snabbt påverkar de offentliga inkomsterna och utgifterna. Det finns således mer tryck på att minska utgifterna inom statsfinanserna än på att öka dem.

Vid den fortsatta beredningen bör behovet av tilläggsresurser enligt utskottet granskas också ur ett bredare perspektiv med beaktande av i synnerhet ett förvaltningsövergripande genomförande av den förebyggande verksamhet som fastställts i redogörelsen. På detta sätt kan besparingar uppnås genomgående i kostnaderna för alla aktörer inom den inre säkerheten.

Det är också viktigt att till fullo uppnå fördelarna med teknik och automatisering samt att genomföra sådana gemensamma lösningar för myndighetsverksamheten och andra utvecklingsprojekt som ökar produktiviteten och som möjliggörs genom förvaltningsövergripande verksamhet. En långsiktig planering av verksamheten förutsätter kontinuerlig utveckling av nya verksamhets sätt. För att täcka finansieringsbehoven måste dessutom de tillgängliga EU-finansieringsinstrumenten utnyttjas fullt ut.

Avslutningsvis

Utskottet anser att det är nödvändigt att de uppställda målen och finansieringen motsvarar varandra. Om finansieringen inte kan ökas, ska också målen ses över.

Utskottet anser att finansieringsproblemen bör utredas i en parlamentarisk arbetsgrupp som på lång sikt fastställer anslag som motsvarar uppgifterna och målen för aktörerna inom den inre säkerheten för minst två valperioder. Arbetsgruppen ska utarbeta en plan för att säkerställa resurserna för polisen, räddningsväsendet och andra aktörer inom den inre säkerheten bland annat för att höja antalet poliser till det fastställda antalet 8 200 poliser och för att uppnå räddningsväsendets personalmål. I detta sammanhang bör man också fästa uppmärksamhet vid betydelsen av förebyggande åtgärder och beaktandet av resursbehoven i planen för de offentliga finanserna.

Utskottet understryker att verksamheten i fortsättningen ska kunna utvecklas på ett övergripande sätt utifrån en stabil finansieringsgrund, för att säkerställa ett effektivt genomförande av den strategiska planeringen och en kostnadseffektiv användning av resurserna. På detta sätt säkerställs också att den inre säkerheten utvecklas så att Finland i framtiden blir ett ännu tryggare land än tidigare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottet föreslår

Utlåtande FiUU 8/2021 rd

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 1.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml.

Sekreterare var

utskottsrad Mari Nuutila.